

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

Wegwijzer

Kwaliteitsonderzoek

voorschoolse educatie

Datum vaststelling: 17 januari 2020

Samenvatting

Samenvatting

De inspectie heeft op 27 juni 2019 een onderzoek uitgevoerd naar de kwaliteit van de voorschoolse educatie op kinderdagverblijf de Wegwijzer. Voorschoolse educatie wil zeggen dat er extra aandacht is voor peuters die dat nodig hebben, zoals de peuters met een risico op een (taal) achterstand.

De reden voor dit onderzoek is dat wij in 2019 de kwaliteit van de voorschoolse educatie op kinderdagverblijven in Nederland in beeld brengen. Ook onderzoeken we in de groepen 1 en 2 van basisscholen de kwaliteit van de vroegschoolse educatie voor kleuters met een risico op een (taal)achterstand. We noemen dit onderzoek de meting kwaliteit voor- en vroegschoolse educatie 2019. Dit kinderdagverblijf maakt deel uit van de steekproef die we hebben getrokken. Deze samenvatting is geschreven voor ouders en andere belangstellenden.

In hoofdstuk drie van dit rapport geven wij een waardering voor de verschillende onderdelen die belangrijk zijn voor voorschoolse educatie. Wij noemen dit standaarden. Per standaard beschrijven we wat goed gaat op het kinderdagverblijf en wat nog beter kan.

Wat gaat goed?

We zien dat de pedagogisch medewerkers goed rekening houden met wat de peuters nodig hebben. Dit is merkbaar bij het samenstellen van de thema's en in de manier waarop zij praten met de peuters. De pedagogisch medewerkers gebruiken veel taal zodat de peuters nieuwe Nederlandse woorden leren.

De pedagogisch medewerkers houden bij hoe het met een peuter gaat. Ze zorgen ervoor dat peuters extra aandacht en hulp krijgen als ze iets moeilijk vinden. Ook dagen ze de peuters uit om nieuwe dingen te leren. De pedagogisch medewerkers spelen mee in de hoeken en geven de peuters aandacht in kleine groepjes. De sfeer in de groep vinden we prettig. De pedagogisch medewerkers gaan op een positieve manier met de peuters om.

De pedagogisch medewerkers zorgen ervoor dat ouders weten hoe het met hun peuter gaat. In overleg met de ouders dragen zij deze informatie, voordat de peuter vier jaar wordt, over aan de leraar van groep 1 van de basisschool.

Kinderopvangorganisatie: Stichting Kinderopvang Alkmaar.

LRK-nummer: 138004924

Totaal aantal doelgroeppeuters: 12 peuters

De ouders met wie we spraken, geven aan dat zij tevreden zijn over hoe het gaat op het kinderdagverblijf en dat hun kind er met plezier naar toe gaat.

We vinden het mooi om te merken dat de Wegwijzer veel investeert in het samenwerken met anderen. Daarbij is niet alleen aandacht voor de doorgaande ontwikkeling van peuter naar kleuter, maar men heeft ook zorg en aandacht voor de ouder/opvoeder. Dit kan uiteenlopen van het regelen van een gezinscoach tot ouders stimuleren een taal cursus te volgen.

De leiding van het kinderdagverblijf kijkt in hoeverre de peuters zich voldoende hebben ontwikkeld voor ze naar groep 1 van de basisschool gaan. Samen met de pedagogisch medewerkers werkt de leiding aan het continu verbeteren van de kwaliteit van de voorschoolse educatie. Jaarlijks maakt de leiding samen met het team een plan waarin staat wat goed gaat en wat verbeterd kan worden. Ook volgen de leiding en de pedagogisch medewerkers verschillende scholingen om steeds beter te worden in hun werk. Waar dit kan, doen ze dit met de basisschool. De leiding van het kinderdagverblijf legt aan de gemeente uit of de voorschoolse educatie op orde is of en aan welke ontwikkelpunten ze werken.

Wat kan beter?

Naast bovenstaande positieve punten zijn er ook punten die beter kunnen.

De Wegwijzer kan nadenken hoe de inrichting van de ruimte kan worden verrijkt waardoor de peuters al spelend het belang van lezen, schrijven en rekenen ontdekken.

De pedagogisch medewerkers signaleren vroeg wanneer de ontwikkeling van een peuter stagneert, soms al als ze 2,5 jaar zijn, maar maken pas een plan als de peuter al ruim 3 jaar oud is. Dit doen ze hoofdzakelijk voor de taalontwikkeling. Heeft eerder beginnen met een plan een meerwaarde? En geldt dit ook voor de andere ontwikkelingsgebieden zoals motoriek en gedrag?

Vervolg

We sturen een afschrift van dit rapport naar de gemeente.

1. Opzet van het kwaliteitsonderzoek

De inspectie van het Onderwijs onderzoekt bij een aantal kinderopvangvoorzieningen met gesubsidieerde voorschoolse educatie en op enkele basisscholen met veel doelgroepkinderen in groep 1 en 2 de educatieve kwaliteit, de resultaten en de kwaliteitszorg van deze locaties. Zo ook op voorschool de Wegwijzer.

Werkwijze

Wij vormen ons beeld van de kwaliteit door de praktijk van de voorschool te toetsen aan de standaarden uit het Onderzoekskader 2017 Voorschoolse educatie en primair Onderwijs. Wij hebben onderstaande standaarden onderzocht.

Standaarden voor de voorschool	Onderzocht
Ontwikkelingsproces	
OP1 Aanbod	•
OP2 Zicht op ontwikkeling	•
OP3 Pedagogisch-educatief handelen	•
OP6 Samenwerking	•
Resultaten voorschoolse educatie	
OR1 Ontwikkelingsresultaten	•
Kwaliteitszorg en ambitie	
KA1 Kwaliteitszorg	•
KA2 Kwaliteitscultuur	•
KA3 Verantwoording en dialoog	•

Onderzoeksactiviteiten

We hebben observaties uitgevoerd van de pedagogisch-educatieve praktijk in de groep, documenten geanalyseerd, gesprekken gevoerd met ouders, pedagogisch medewerkers, VVE-coach, clustermanager en de VVE-coördinator van de kinderopvangorganisatie. Aan het eind van de onderzoeksdag hebben wij de resultaten van het onderzoek besproken met de pedagogisch medewerker, de clustermanager en de VVE-coördinator.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 staan de waarderingen, de conclusie en het vervolgtoezicht. Hoofdstuk 3 gaat verder in op de resultaten van het onderzoek op de onderzochte standaarden. In hoofdstuk 4 is de reactie van de houder op het onderzoek en het rapport opgenomen.

Legenda

.....

Waarderingen zoals ze in de rapportages worden weergegeven:

- K Kan beter
 - V Voldoende
 - G Goed
-

2 . Hoofdconclusie en vervolg

In dit hoofdstuk beschrijven we de hoofdconclusie en geven we de afzonderlijke waarderingskaders weer per standaard op de Wegwijzer.

Conclusie

We waarderen op de Wegwijzer de kwaliteit van de voorschoolse educatie op de Wegwijzer als voldoende tot goed. Van de 8 standaarden zijn 4 Voldoende en 4 Goed.

Het inspectiebezoek op 27 juni 2019 is het derde inspectiebezoek op het gebied van de voorschoolse educatie sinds 2014. Tijdens het bezoek is duidelijk merkbaar bij zowel de leiding als de houder dat het waarderingskader voorschoolse educatie bekend is en positief bijdraagt aan het continu verbeteren van de voorschoolse educatie.

Context

De voorschool de Wegwijzer is gevestigd in het gebouw van basisschool de Wegwijzer wat de doorstroming en de onderlinge samenwerking gemakkelijker maakt. Er zijn plannen om met meerdere partners voor onderwijs, opvang en opvoeding te werken aan het Integraal Kind Centrum. Ongeveer 95% van de peuters van de voorschool behoort tot de doelgroep voorschoolse educatie vanwege de extra aandacht die nodig is op het gebied van de taalontwikkeling.

Basisvoorwaarden voorschoolse educatie volgens de GGD

De GGD-toezichthouder heeft op 26 maart 2018 de basisvoorwaarden voorschoolse educatie onderzocht. Uit dit onderzoek bleek dat de basisvoorwaarden geen tekortkomingen vertoonden.

3. Resultaten kwaliteitsonderzoek voorschoolse educatie

In dit hoofdstuk geven wij per kwaliteitsgebied de waarderingen en de resultaten van het onderzoek op de Wegwijzer.

3.1. Ontwikkelingsproces

Ontwikkelingsproces	K	V	G
OP1 Aanbod			<i>R</i>
OP2 Zicht op ontwikkeling		•	
OP3 Pedagogisch-educatief handelen			<i>R</i>
OP6 Samenwerking			<i>R</i>

OP1. Aanbod

De standaard aanbod waarden we als Goed, omdat de pedagogisch medewerkers naast een vve-methode ook een gestructureerde aanpak gebruiken voor de woordenschatontwikkeling. Dit doen ze door de thema's uit de vve-methode uit te breiden met een intensievere aanpak op het verrijken van de woordenschat. Elk thema is uitgewerkt in een week- en dagplanning. Bij de voorbereiding van de thema's wordt de informatie uit het kindvolgsysteem gebruikt om extra ondersteuning te organiseren voor de peuters die dat nodig hebben. De pedagogisch medewerkers werken heel doelgericht aan de uitvoering van het aanbod. Mooi is dat ze daarbij steeds kijken of de peuters het begrijpen of dat iets extra's geboden moet worden zoals visueel materiaal of een ondersteunend handgebaar.

Naast deze positieve punten zien we ook een ontwikkelpunt. De pedagogisch medewerkers kunnen de peuters nog meer uitlokken tot spelend leren door de leeromgeving te verrijken met (echte) materialen die de ontluikende geletterheid en gecijferdheid stimuleren.

OP2. Zicht op ontwikkeling

De standaard zicht op ontwikkeling waarden we als Voldoende.

De pedagogisch medewerkers volgen de ontwikkeling van de peuters op de verschillende ontwikkelingsgebieden met behulp van een gestandaardiseerd observatie-instrument. Ze gaan na waar de ontwikkeling van een peuter stagneert en wat mogelijke verklaringen zijn.

De voorschool gebruikt de observatiegegevens in een cyclisch proces van doelen stellen, een groepsplan maken voor een passend aanbod, het groepsplan evalueren en, indien nodig, weer bijstellen. Tijdens de observatie hebben we gezien dat de pedagogisch medewerkers deze informatie benutten om pre-teaching te organiseren en extra beurtverdeling in de grote kring. De pedagogisch medewerkers bespreken de bevindingen op vaste momenten in het jaar met ouders. De Wegwijzer maakt veel gebruik van externe deskundigen op het gebied van zorg en opvoeding (zie standaard Samenwerking OP6).

De pedagogisch medewerkers signaleren ontwikkelingsachterstanden vanaf het moment van de instroom als de peuters 2,5 jaar zijn, echter ze starten met een doelgerichte, planmatige aanpak als de peuters 3 jaar en 3 maanden zijn. Heeft het eerder beginnen met een doelgericht (groeps)plan een meerwaarde? En geldt dit ook voor de overige ontwikkelingsgebieden zoals de sociaal-emotionele ontwikkeling en motoriek?

OP3. Pedagogisch-educatief handelen

Tijdens het onderzoek hebben we samen met de observant van de voorschool (de VVE-coach) het pedagogisch-educatief handelen van de pedagogisch medewerkers geobserveerd.

De standaard pedagogisch-educatief handelen waarderen we als Goed, omdat kansen worden gezien en benut.

De pedagogisch medewerkers zorgen voor een warm en respectvol klimaat waarin de regels en routines duidelijk zijn. Zij werken opbrengstgericht en stellen doelen voor peuters die aansluiten op de zone van naaste ontwikkeling. Merkbaar is dat ze de peuters goed in beeld hebben en continu inspelen op de verschillen. Dit doen zij met geschikte opdrachten, heldere uitleg, vrij spel en begeleid spel. Mooi is dat de pedagogisch medewerkers een rijk arsenaal gebruiken om peuters uit te lokken tot nadenken, praten en leren. Dit loopt uiteen van het introduceren van een probleem tot bijvoorbeeld het voelen van smeltend ijs. Het effect is dat de peuters betrokken zijn bij wat er gebeurt. Dit zien we zowel in de grote kring als tijdens de pre-teaching/tutoring.

OP6. Samenwerking

De standaard samenwerking waarderen we als Goed, omdat de voorschool goed samenwerkt met relevante partners.

Sinds het vorige inspectiebezoek naar de voorschoolse educatie in 2016, heeft de voorschool behoorlijk geïnvesteerd in het ontwikkelen van een doorgaande lijn met de vroegschool waarmee zij in hetzelfde gebouw is gehuisvest.

Naast het realiseren van een 'warme overdracht' van gegevens van alle peuters die de basisschool instromen, zorgt men dat er een doorgaande lijn is van het aanbod, de zorg en begeleiding, het ouderbeleid en het pedagogisch handelen. Ook zorgt de voorschool ervoor dat er goed wordt samengewerkt met externe deskundigen die ingezet worden voor hulpverlening of opvoedingsondersteuning ouders. De lijnen met de CJG en het Maatschappelijk Werk zijn kort. Zo wordt een gezinscoach regelmatig ingezet voor intervisie met de pedagogisch medewerkers en het bezoeken van de ouders. Op deze wijze zorgt de voorschool voor een goede verbinding tussen de voorschool en de thuissituatie.

De pedagogisch medewerkers betrekken ouders op verschillende manieren bij de ontwikkeling van hun peuter en stimuleren hen om thuis activiteiten te doen, bijvoorbeeld spelen met de nieuw aangeleerde woorden. Zij informeren ouders voldoende over wat er geleerd wordt bij een thema middels de themabrieven, email en de ouderportal. Daarbij wordt rekening gehouden met de specifieke doelgroepouders. De ouders waarmee we hebben gesproken, zijn hierover tevreden en gebruiken deze informatie.

De voorschool heeft, samen met de partners waarmee ze het Integraal Kind Centrum De Wegwijzer vorm geeft, in een pedagogisch beleidsplan heel concreet uitgewerkt hoe de doorgaande lijn van 2 tot 12 jaar op diverse beleidsterreinen wordt gerealiseerd. Deze inzet om samen continu te werken aan goede zorg en begeleiding verdient een compliment.

3.2. Resultaten voorschoolse educatie

Resultaten voorschoolse educatie	K	V	G
OR1 Ontwikkelingsresultaten		●	

OR1. Ontwikkelingsresultaten

De standaard ontwikkelingsresultaten waarderen we als Voldoende.

De voorschool heeft hoge verwachtingen van de voortgang in de ontwikkeling die de peuters kunnen bereiken aan het eind van de voorschoolse periode. De leiding en de pedagogisch medewerkers stellen doelen op de taalontwikkeling die passen bij de kenmerken van de kindpopulatie. De voorschool betreft daarbij de ontwikkelingsgroei van de kinderen. De voorschool weet of de (doelgroep)peuters zonder of met een beperkte achterstand naar groep 1 van de basisschool gaan.

De voorschool zou het bovenstaande ook kunnen doen voor de overige ontwikkelingsgebieden zoals rekenen, sociaal-emotionele ontwikkeling en motoriek.

3.3. Kwaliteitszorg en ambitie

Kwaliteitszorg en ambitie	K	V	G
KA1 Kwaliteitszorg			✓
KA2 Kwaliteitscultuur		•	
KA3 Verantwoording en dialoog		•	

KA1. Kwaliteitszorg

De standaard kwaliteitszorg waarden we als Goed, omdat de Wegwijzer via een cyclisch werkend systeem van kwaliteitszorg het VVE-ontwikkelplan tweemaal per jaar evalueert en weer bijstelt. Mooi daarbij is dat er een duidelijke verbinding is tussen de tweejaarlijkse interne kwaliteitsmeting die de leiding uitvoert. De leiding baseert zich bij deze meting op de items uit het waarderingskader voorschoolse educatie. In het algemeen pedagogisch beleidsplan beschrijft de Wegwijzer de visie en de uitvoering van de peuteropvang. De actiepunten die daaruit komen, zijn weer leidend in het jaarwerkplan. Door het gebruik van deze verschillende documenten en het cyclisch toepassen van plannen en evalueren, heeft de voorschool goed in beeld wat goed gaat en wat nog beter kan. De GGD houdt hier jaarlijks toezicht op.

KA2. Kwaliteitscultuur

De standaard kwaliteitscultuur waarden we als Voldoende.

De leiding is zich bewust van de kwaliteit van de voorschoolse educatie en stuurt hierop. De pedagogisch medewerkers werken resultaatgericht, zij zijn aanspreekbaar op gemaakte afspraken en zij zijn zich bewust van de effecten van hun handelen op de kwaliteit van de educatie en op de ontwikkeling van de peuters. We constateren dat de voorschool werkt vanuit een transparante en integere cultuur en dat er sprake is van een duidelijke verantwoordelijkheidsverdeling.

KA3. Verantwoording en dialoog

De standaard verantwoording en dialoog waarden we als Voldoende.

De leiding van het kinderdagverblijf verantwoordt zich aan de gemeente over het gevoerde beleid ten aanzien van voorschoolse educatie.

Het gaat hierbij bijvoorbeeld over de resultaten van de taaltoetsen en een evaluatieverslag van de uitvoering van VVE. Uit de gesprekken die we voerden met enkele ouders blijkt dat de voorschool open staat voor hun wensen en voorstellen. Ook geven zij aan dat ze via de nieuwsbrief en de website voldoende informatie ontvangen.

4. Reactie van de houder

Hieronder geeft de houder een reactie op de uitkomsten van het onderzoek en geeft de houder aan hoe ze hier mee aan de slag gaat.

Dit is een heel mooi rapport en daar zijn wij trots op!

De wijze waarop de pedagogisch medewerkers hun werk uitvoeren, de interactie met de kinderen, het activiteiten aanbod en het contact met de ouders onderhouden herkennen wij in de beschrijving van dit rapport. Het aanbod en de kwaliteit voor VVE is bij peuteropvang de Wegwijzer op een mooie manier neergezet en dat zien wij terug in de beschrijving.

De basisschool en de peuteropvang de Wegwijzer gaan medio december 2020/januari 2021 verhuizen naar een nieuwe locatie. Tijdens de verhuizing zal er, passend bij een VVE-aanbod, specifieke aandacht voor de inrichting zijn. Dit duurt echter nog een tijd, samen met de pedagogisch medewerkers wordt kritisch gekeken naar de huidige inrichting en het materiaalaanbod. De bevindingen van de onderwijsinspectie zullen worden meegenomen in de aanpassingen van de huidige groepsruimte.

Wat betreft het resultaatgericht werken (Cito) registreren wij vanaf 3.2 jaar. Dit is destijds een bewuste keuze geweest. Vanaf 2,5 jaar bieden de pedagogisch medewerkers een passend VVE-aanbod alleen wordt dit niet geregistreerd. Binnen de SKOA zal de meerwaarde van eerder registreren maar ook de wijze van registreren opnieuw worden bekeken.